

POSTANOWIENIE

Dnia 27 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński (przewodniczący)

SSN Waldemar Płóciennik (sprawozdawca)

SSN Włodzimierz Wróbel

w sprawie **Z. R.**

oskarżonego z art. 207 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 27 maja 2025 r.,

skargi obrońców oskarżonego

na wyrok Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 6 grudnia 2024 r., sygn. akt VII Ka 662/24,

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Nowej Soli

z dnia 20 grudnia 2022 r., sygn. akt II K 1286/19

i przekazujący sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania,

p o s t a n o w i ł

oddalić skargi.

Waldemar Płóciennik Paweł Wiliński Włodzimierz Wróbel

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 grudnia 2022 r., sygn. akt II K 1286/19, Sąd Rejonowy w Nowej Soli uniewinnił oskarżonego Z. R. od zarzucanego mu aktem oskarżenia przestępstwa polegającego na tym, że w okresie od lipca 2018 r. do 30 listopada 2018 r. w L. , woj. [...], znęcał się psychicznie i fizycznie nad swoją żoną A. R. w ten sposób, że będąc pod wpływem alkoholu wszczynał awantury domowe,

podczas których wyzywał ją słowami powszechnie uznanymi za obelżywe i obraźliwe, poniżał ją, łapał za ramiona używając siły, popychał, szarpał, groził pozbawieniem życia, zakręcał w domu dostęp do ciepłej wody oraz wyganiał z domu, ponadto w czasie i miejscu jak wyżej znęcał się psychicznie nad małoletnią córką A. R. - A. M. w ten sposób, że wyzywał ją słowami powszechnie uznanymi za obelżywe i obraźliwe, poniżał ją oraz zakręcał w domu dostęp do ciepłej wody, tj. popełnienia czynu z art. 207 § 1 k.k.

Po rozpoznaniu apelacji Prokuratora Rejonowego w Nowej Soli, który podniósł zarzut błędu w ustaleniach faktycznych oraz apelacji pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej, w której zarzucono szereg naruszeń art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k., Sąd Okręgowy w Zielonej Górze wyrokiem z dnia 29 grudnia 2023 r., sygn. akt VII Ka 702/23, uchylił zaskarżone orzeczenie i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Nowej Soli do ponownego rozpoznania.

Na kasatoryjny wyrok Sądu odwoławczego skargi wnieśli obrońcy oskarżonego. Po ich rozpoznaniu, Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 25 czerwca 2024 r., sygn. akt I KS 13/24, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Zielonej Górze do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Po ponownym rozpoznaniu wniesionych apelacji, Sąd Okręgowy w Zielonej Górze wyrokiem z dnia 6 grudnia 2024 r., sygn. VII Ka 662/24, uchylił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Nowej Soli i sprawę przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Skargę na wyrok uchylający wnieśli obrońcy oskarżonego. Adwokat A. Ł. , zaskarżając wyrok Sądu odwoławczego w całości, zarzucił „obrazę przepisów postępowania, to jest art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. poprzez błędne przyjęcie, że jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości, podczas gdy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku sąd w istocie zakwestionował tylko ocenę zebranego w przed sądem materiału dowodowego, wskazując jedynie własną jego ocenę, odmienną do oceny zaprezentowanej w wyroku sądu pierwszej instancji, bez wskazania wadliwości przeprowadzonego w całości, zgodnie z wnioskami stron postępowania dowodowego i konieczności jego uzupełnienia w całości lub istotnej części, przy braku innych przesłanek do wydania przez Sąd odwoławczy

orzeczenia o charakterze kasatoryjnym”. Obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Zielonej Górze.

Drugi z obrońców, adwokat T. K. , zaskarżając wyrok w całości zarzucił, na zasadzie art. 539a § 3 k.p.k., „obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na jego treść, tj. art. 437 § 2 in fine k.p.k., polegającą na uchyleniu wyroku Sądu Rejonowego w Nowej Soli Wydział II Karny z 20 grudnia 2022 r., w sprawie II K 1286/19 i przekazaniu tej sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi, poprzez niezasadne uznanie zaistnienia wadliwości przy przeprowadzonej w tej sprawie ocenie całokształtu materiału dowodowego dokonanej przez Sąd Rejonowy, podczas gdy brak jest wystąpienia przesłanek zawartych w art. 454 §1 k.p.k. oraz brak jest konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości, uzasadniających uchylenie ww. wyroku i przekazanie ww. sprawy do ponownego rozpoznania.” W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Pisemne odpowiedzi na skargi wnieśli prokurator oraz pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej A.J.. W obu odpowiedziach ich autorzy wnieśli o oddalenie skarg.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesione przez obrońców oskarżonego Z. R. skargi nie zasługują na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 539a § 3 k.p.k. skarga na wyrok sądu odwoławczego uchylający wyrok sądu pierwszej instancji może być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. Z kolei zgodnie z art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k., uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1, 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Z powyższego wynika, iż jednym z powodów uzasadniających uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, jest reguła *ne peius* z art. 454 § 1 k.p.k. i wynikający z niej zakaz skazania w postępowaniu odwoławczym oskarżonego uniewinnionego w

postępowaniu pierwszoinstancyjnym. Taka sytuacja miała miejsce w rozpoznawanej sprawie.

Z uzasadnienia zaskarżonego skargą orzeczenia wynika, że podstawą wydania wyroku kasatoryjnego był właśnie art. 454 § 1 k.p.k. (w zw. z art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. – pkt 5.3.1.4.1 formularza uzasadnienia). Sąd odwoławczy podzielił bowiem stanowisko prokuratora oraz pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej, iż w sprawie doszło do naruszenie przez Sąd Rejonowy przepisu art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k., którego następstwem był błąd w ustaleniach faktycznych i niezasadne uniewinnienie oskarżonego. W ocenie Sądu odwoławczego, gdyby Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej i bardziej wnikliwej oceny całokształtu materiału dowodowego, wówczas „zachodziłaby możliwość przypisania oskarżonemu zarzucanego mu czynu, a co za tym idzie wydania wyroku skazującego, przy ewentualnej korekcie czy to opisu czynu, czy – w skrajnym już przypadku – jego kwalifikacji prawnej, w razie zaistnienia takiej potrzeby, czego nie może uczynić sąd II instancji zgodnie z regułą *ne peius* ujętą w przepisie art. 454 § 1 k.p.k.”.

Zaskarżone skargą rozstrzygnięcie Sądu odwoławczego nie narusza w związku z powyższym art. 437 § 2 k.p.k., skoro przepis ten wymienia m.in. art. 454 k.p.k. jako podstawę wydania wyroku kasatoryjnego. Z uzasadnienia orzeczenia Sądu Okręgowego jasno bowiem wynika, iż podstawą wydania orzeczenia kasatoryjnego jest reguła *ne peius* z art. 454 § 1 k.p.k., a konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, na co wskazują autorzy obu skarg, jest niczym innym jak zaleceniem adresowanym do Sądu pierwszej instancji, będącym następstwem przekonania Sądu odwoławczego o potrzebie skazania Z. R. - Sąd Okręgowy po analizie zgromadzonego materiału dowodowego doszedł do przekonania, że oskarżonego należy skazać, czego on, w związku z treścią art. 454 § 1 k.p.k., uczynić nie mógł. Stąd konieczność ponowienia przewodu sądowego, o czym mowa w „zapatrywaniach prawnych i wskazaniach co do dalszego postępowania” (pkt 5.3.2. formularza). Konkludując: zaskarżone skargami orzeczenie nie narusza art. 437 § 2 k.p.k., skoro przepis ten wymienia m.in. art. 454 k.p.k. jako jedną z podstaw wydania wyroku kasatoryjnego. Warto dodać, że rozstrzygnięcie Sądu odwoławczego respektuje pogląd wyrażony w uchwale składu siedmiu sędziów

Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2018 r., I KZP 10/18, ponieważ po stwierdzeniu wadliwości oceny dowodów dokonanej przez Sąd pierwszej instancji, Sąd Okręgowy dokonał własnej oceny zgromadzonych dowodów, w szczególności osobowych, i doszedł do przekonania o konieczności skazania oskarżonego. Niczego w tej mierze nie zmienia posłużenie się przez Sąd niefortunnym sformułowaniem „zachodziłaby możliwość przypisania oskarżonemu zarzucanego mu czynu”, skoro z poczynionych rozważań wynika jednoznaczne stanowisko o potrzebie skazania oskarżonego.

W uzasadnieniu skargi autorstwa adwokata T. K. podniesiono także zarzuty godzące w prawidłowość rozpoznania wniesionych środków odwoławczych oraz ocenę zgromadzonych dowodów w kontekście naruszenia art. 7 k.p.k. Odnoszenie się do tych argumentów jest bezprzedmiotowe, ponieważ w postępowaniu skargowym Sąd Najwyższy nie jest uprawniony do badania tych kwestii, bowiem jego kompetencje ograniczają się do oceny zaistnienia podstaw wydania orzeczenia kasatoryjnego w perspektywie treści art. 539a § 3 k.p.k. w zw. z art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy oddalił skargi obrońców oskarżonego.

[J.J.]

[a.ł.]

Waldemar Plóciennik Paweł Wiliński Włodzimierz Wróbel